

Jomfruland nasjonalpark

Nasjonalparkstyret

Møtedato: 26.11.21

Saksnummer:

Saksbehandler: Morten Johannessen

Dato saksframlegg: 24.10.2021

Sak 2021/41: Midtstien på Jomfruland, tilråding til Kragerø kommune.

Bakgrunn

Utvalgte kulturlandskap tok i 2009 initiativ til å anlegge tursti i traseen til den tidligere Midtveien for å fordele ferdselen og avlaste Hovedveien, samt å gi mer variasjon i stitilbudet. Midtveien ble tidligere holdt oppe om vinteren og ble brukt som alternativ til Hovedveien som lettere føyket igjen med snø. Midtstien er ca. 2,3 km lang og går fra det tidligere hønsehuset på Løkstad til Tangveien ved Hovedgården. På strekningen Kleiva – Tårnskogen går stien på Hovedveien, da hyttebebyggelsen gjør det vanskelig å fram sti der.

Fra Løkstad til området nord for Tårnskogen er Midtstien ryddet og flislagt. Sørlike del er relativt mye brukt, noe en ser på tråkkslitasjen. Midtstien der blir også noe brukt til skigåing vintre det er forhold til det.

Den nordlige delen av Midtstien er imidlertid lite brukt. En viktig årsak er at to gjerder går på tvers av stien. Det er klyv over gjerdene, men antakelig gjør gjerdene at en større andel velger å ikke gå der. Klyvene er dessuten slik at de er vanskelig eller umulig å komme over med sykkel eller barnevogn. De er også vanskelig å forsere for de som ikke er så spreke til beins.

Steder med gjerder/klyv

I 2014 var det en sak om dette etter frilufsloven i Kragerø kommune. Kommunens vedtak ble påklaget til Fylkesmannen som påla port eller lignende i begge gjerdene. Fylkesmannen overlot valg av fysisk løsning til Kragerø kommune, som etter hytteeierens ønske valgte klyv.

Bakgrunnen for Midtstien, behandlingen av sak etter frilufsloven, samt drøfting av mulige løsninger er beskrevet utfyllende i vedlagte notat fra Torstein Kiil datert 30.09.21.

Det kan legges til at gjerdene/klyvene har vært og er omstridt. Før gjerdelyvene kom, ble plankegjerdet fjernet, antakelig av noen som var imot gjerdet. Etter at klyvene kom, har Utvalgte kulturlandskap gjort forsøk på å få flere til å bruke Midtstien på denne strekningen ved å flislegge stitraseen sør for klyvene og å sette opp skilt som peker mot Øytangen i krysset mellom Midtstien og sti fra Hovedveien i nordkanten av Tårnskogen. Det ble satt opp tilsvarende stiskilt nord for Tårntjenna. Det har blitt «sabotert» ved at flisa er fjernet og at stiskiltene har blitt fjernet flere ganger.

I forvaltningsplanen er det et forvaltningsmål at *ferdsel og andre aktiviteter skal ikke gi uakseptabel belastning for fastboende på Jomfruland eller de som oppholder seg der over lengre tid*. En av tiltakene i planen er å *bidra til at det blir etablert alternativ hovedsti nordover fra fyrstasjonen*.

Forvalters vurdering

Fra Tårnskogen og nordover til Tangveien ligger Midtstien utenfor nasjonalparken, og saken skal ikke behandles etter verneforskriften. Midtstien er likevel viktig for ferdselsmønsteret i nasjonalparken, ettersom ferdselen til nordområdet går på Hovedveien og blir «matet inn» i nasjonalparken via blant annet Tangveien og sti til Østre Saltstein. Av den grunn og at forvaltningsplanen angir at nasjonalparken skal bidra til at det blir etablert alternativ hovedsti nordover fra fyrstasjonen, bør styret gi råd til Kragerø kommune om hvordan saken kan håndteres.

I sitt notat beskriver Torstein Kiil to alternative måter å håndtere saken på; enten ved å endre vedtaket etter friluftsloven eller å innføre reguleringsplan.

Som Torstein Kiil viser til sier forvaltningslovens § 35 *at et forvaltningsorgan kan omgjøre sitt eget vedtak uten at det er påklaget dersom:*

a. endringen ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser.

Etter forvalters vurdering vil økt ferdsel på denne delen av Midtstien i liten eller ingen grad ha betydning for hytteeierne fysiske bruk av arealet, da det ikke er opparbeidede utearealer eller andre synlige tegn på hytteeierne egen bruk i traseen. Det kan imidlertid tenkes at hytteeierne vil mene at økt ferdsel vil være til ulempe eller skade for dem ved at det gir forstyrrelser. Forvalter tror at økt ferdsel med den aktuelle situasjonen på stedet ikke kan kategoriseres som skade, men det er noe usikkert hvordan det vil bli vurdert av forvaltningen eller domstolen. Av den grunn heller forvalter til at endring av vedtak etter friluftsloven ikke er veien å gå, da utfallet er usikkert. Det kan dessuten ta lang tid. Det er også spørsmål om hjemmelen i forvaltningsloven gir kurant adgang til nytt vedtak i en sak som har vært behandlet på to nivå i forvaltningen og om eventuell endring ca. sju år etter første vedtak er tilstrekkelig tid til å gi tilstrekkelig forutsigbarhet for sakens parter.

Å innføre reguleringsplan vurderes til å være en sikrere vei å gå. Det kan være i form av en »stripereguleringsplan» som kun regulerer selve sti-traseen til friluftslivsformål tursti. Reguleringen bør gi ekspropriasjonshjemmel med sikte på bruk dersom grunneier ikke avgir areal frivillig. Det er avklart med Miljødirektoratet at arealet kan sikres som statlig sikret friluftsområde og erstattes økonomisk etter vanlige satser. Miljødirektoratet har seinest i 2021 bekreftet at de også dekker utgifter til planarbeidet, slik at Kragerø kommune uten kostnader for dem kan kjøpe tjenester fra planleggingsfirma. Forvalter ser at ekspropriasjonsadgang og eventuell gjennomføring av ekspropriasjon kan være politisk omstridt. Det kan imidlertid være nødvendig hvis en ønsker å løse saken.

Et tredje mulig alternativ er å reise ny sak for Jordskifteretten om eierskap til traseen mellom de to gjerdene. Det blir hevdet av noen at traseen tidligere lå på eiendommen til Løkstad gård, men at det eiendomsgrensen ble endret ved en inkurie i forbindelse med boskifte. Arne Olav Løkstad som er eier av Løkstad gård opplyser at han gjerne vil ha traseen åpen slik at hans beitedyr kan passere der når de skal nord- eller sørover og ikke på Hovedveien som i dag. Sak for Jordskifteretten må i så fall finansieres og Løkstad sier han ikke ønsker å finansiere selv.

Forvalter mener det ikke bør være hverken gjerder eller porter, slik at ferdselen på stien blir mest mulig fri. Når det gjelder beitedyr, er det et knapt et argument, da områdene på sørsiden og nordsiden inngår i samme beitesone, jf. Beiteplan for Jomfruland og beitedyrene uansett kan passere fritt langs Hovedveien.

Innstilling

Styret gir Kragerø kommune råd om å få fjernet ferdselshindringene på den aktuelle strekningen av Midtstien på Jomfruland ved å få utarbeidet og vedtatt en reguleringsplan der sti-traseen legges ut til friluftslivsformål tursti, gjennomføre ekspropriasjon av stigrunnen hvis det er nødvendig, sørge for statlig sikring av traseen til friluftslivsformål og utbedre stien som har steinete underlag i dag.

Styret viser til muligheter for finansiering av planarbeid og sikring av areal med midler fra Miljødirektoratet.

Siktemålet bør være at det ikke er gjerder over Midtstien på den aktuelle strekningen, slik at ferdselen på stien blir fri. Port av hensyn til beitedyr vurderes som ikke relevant.

Behandling

Vedtak

Vedlegg

Notat fra Torstein Kiil 30.09.21

Utskrift til

Kragerø kommune
Statsforvalteren